

آیین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.)

مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

مقدمه

به استناد آیین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی مصوب جلسه شماره ۸۷۱ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۲۴ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، این آیین نامه تدوین و با تأیید هیأت رئیسه مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) به اجرا گذاشته می شود.

بخش اول: اهداف و تعاریف

ماده ۱. هدف از تدوین این آیین نامه تعیین چارچوبی برای اجرای صحیح دوره دکتری تخصصی در مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) است.

ماده ۲. در این آیین نامه برای رعایت اختصار؛ تعاریف زیر استفاده شده است:

۱. وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

۲. مؤسسه: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) است.

۳. آموزش رایگان: نظام آموزش عالی که دانش پژوهان بدون پرداخت هزینه و صرفاً با سپردن تعهد خدمت، تحصیل می کند.

۴. دانش پژوه: فردی است که در یکی از رشته های دوره تحصیلی دکترای تخصصی، برابر ضوابط معین مؤسسه پذیرفته شود و در آن دوره ثبت نام کند و به تحصیل اشتغال ورزد.

۵. دانش آموخته: فردی است که یکی از مقاطع تحصیلی آموزش عالی مؤسسه را با موفقیت به پایان رساند و برابر ضوابط معین، مدرک تحصیلی آن دوره را دریافت کند.

۶. مرخصی تحصیلی: مدت زمان مشخصی است که دانش پژوه برابر ضوابط معین و به طور موقت به تحصیل اشتغال ندارد.

۷. انصراف تحصیلی: فرایندی است که در آن دانش پژوه به طور خودخواسته از ادامه تحصیل خودداری کند.

۸. آموزش حضوری: شیوه ای از آموزش است که دانش پژوه در آن، تمام تحصیل خود را به صورت تمام وقت انجام می دهد.

۹. ارزیابی جامع: آزمونی تخصصی است که پس از گذراندن واحدهای دوره آموزشی، با هدف ارزشیابی توانمندی های آموزشی و پژوهشی دانش پژوه برگزار می شود.

۱۰. مدرس: عضو هیأت علمی و یا فردی که صلاحیت تدریس وی به تأیید مؤسسه رسیده باشد.

۱۱. رشته تحصیلی: یکی از حوزه های تخصصی علوم بر اساس تقسیم بندی وزارت است.

۱۲. برنامه درسی: مجموعه به هم پیوسته ای از دروس و فعالیت های هر رشته تحصیلی است که اهداف مشخصی را دنبال می کند.

۱۳. واحد درسی: دانش یا مهارت هایی است که برای یادگیری دانش پژوه در طول یک نیمسال تحصیلی یا زمان معادل آن در نظر گرفته می شود.

۱۴. گروه آموزشی: مجموعه ای متشکل از تعدادی عضو هیأت علمی که دارای تخصص مشابه در یک رشته علمی هستند.

۱۵. دوره دکتری تخصصی: دوره تحصیلی که پس از دوره کارشناسی ارشد آغاز می‌شود و دانش پژوه طبق برنامه درسی مصوب، پس از گذراندن آن مدرک دکتری دریافت می‌کند.

۱۶. رساله: گزارش مکتوب حاصل از یک فعالیت پژوهشی دانش پژوه در دوره دکتری تخصصی است که در یک زمینه مشخص از یک رشته تحصیلی و با راهنمایی استاد/ استادان راهنما و استاد/ استادان مشاور تدوین می‌شود.

۱۷. متخصصان حرفه‌ای: صاحب‌نظران یا کارشناسان باتجربه غیر هیأت علمی در سایر بخش‌های جامعه هستند که دارای مهارت و صلاحیت حرفه‌ای به تأیید مؤسسه هستند.

۱۸. هیأت داوران: مجموعه‌ای متشکل از اعضای هیأت علمی و یا متخصصان حرفه‌ای است که مسؤلیت ارزیابی رساله دانش پژوه را برعهده دارند.

۱۹. استاد راهنما: یکی از اعضای هیأت علمی با مدرک دکتری تخصصی است که مسؤلیت راهنمایی دانش پژوه را در طول دوره دکتری برعهده دارد.

۲۰. استاد مشاور: یکی از اعضای هیأت علمی با مدرک دکتری تخصصی است که مسؤلیت مشاوره دانش پژوه را در انجام رساله به عهده دارد.

تبصره: در موارد خاص، افراد فاقد مدرک دکتری تخصصی که از صلاحیت علمی لازم برخوردار هستند با پیشنهاد تحصیلات تکمیلی و تأیید هیأت رئیسه، می‌توانند استاد راهنما یا استاد مشاور باشند.

۲۱. دوره بین‌الملل: هر یک از دوره‌های تخصصی دکتری است که بر اساس ضوابط مصوب وزارت و با مشارکت مؤسسه‌های آموزش عالی و پژوهشی غیر ایرانی برگزار می‌شود.

بخش دوم: شرایط و ضوابط پذیرش

ماده ۳. شرایط عمومی و اختصاصی ورود به دوره دکتری تخصصی عبارتند از:

۱. دارا بودن مدرک رسمی دوره کارشناسی ارشد مؤسسه؛

۲. داشتن صلاحیت علمی و عمومی ورود به مؤسسه برابر آیین‌نامه جامع پذیرش مؤسسه؛

۳. احراز توانایی در زبان خارجی طبق شیوه‌نامه مصوب مؤسسه.

تبصره ۱: پذیرش دانش پژوه مشمول مقررات استعدادهای درخشان طبق مقررات شورای هدایت استعدادهای درخشان وزارت و پذیرش داوطلبان خارجی طبق مصوبات مراجع ذی‌ربط انجام می‌شود.

تبصره ۲: دانش پژوه دوره دکتری تخصصی مؤسسه در خارج می‌تواند طبق آیین‌نامه انتقال دانش پژوهان خارج به داخل، مصوب وزارت به مؤسسه منتقل شود.

ماده ۴: آموزش رایگان برای هر دانش پژوه در دوره تحصیلی دکتری تخصصی صرفاً یک‌بار امکان‌پذیر است.

ماده ۵: تحصیل در دوره دکتری تخصصی به صورت تمام وقت است. همچنین تحصیل همزمان دانش پژوه این دوره در همان دوره یا سایر دوره‌های تحصیلی ممنوع است.

ماده ۶: تغییر رشته و انتقال دانش پژوه دوره دکتری تخصصی در همان مؤسسه یا سایر مؤسسه‌ها اعم از دولتی و غیر دولتی ممنوع است.

بخش سوم: ضوابط و مقررات آموزشی

ماده ۷: مؤسسه موظف است، برنامه درسی مصوب را برای دوره‌ای که در آن با مجوز وزارت دانش پژوه پذیرفته است، اجرا کند.

ماده ۸: آموزش در دوره دکتری تخصصی در مؤسسه مبتنی بر نظام واحدی انجام می‌شود.

تبصره: هر نیمسال تحصیلی هجده هفته، شامل شانزده هفته آموزش و دو هفته ارزشیابی پایان نیمسال است.

ماده ۹: مدت تحصیل در دوره دکتری تخصصی، حداقل شش نیمسال و حداکثر هشت نیمسال تحصیلی است.

تبصره: در صورتی که دانش‌پژوه در مدت مقرر دانش‌آموخته نشود، مدیریت تحصیلات تکمیلی اختیار دارد به پیشنهاد استاد راهنما، مدت تحصیل را حداکثر تا دو نیمسال تحصیلی افزایش دهد. تحصیل در نیمسال اول همچنان رایگان اما در نیمسال دوم منوط به پرداخت هزینه ثابت است که طبق تعرفه هیأت رئیسه تعیین و طبق شیوه‌نامه مصوب مؤسسه دریافت می‌شود. چنانچه دانش‌پژوه در این مدت دانش‌آموخته نشود، پرونده وی برای تصمیم‌گیری در خصوص ادامه تحصیل به کمیسیون موارد خاص مؤسسه ارجاع می‌شود.

ماده ۱۰. تعداد واحدهای درسی دوره دکتری تخصصی ۳۶ واحد است که از این تعداد، ۱۲ تا ۱۸ واحد آموزشی و ۲۴ واحد پژوهشی است که در برنامه درسی هر رشته تحصیلی لحاظ می‌شود.

تبصره: دانش‌پژوه در هر نیمسال تحصیلی لازم است، حداقل ۶ و حداکثر ۱۰ واحد درسی انتخاب کند.

ماده ۱۱. حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۴ از ۲۰ و میانگین کل قابل قبول پس از گذراندن تمام واحدهای آموزشی ۱۶ از ۲۰ است.

تبصره ۱: چنانچه میانگین کل نمرات دانش‌پژوه پس از گذراندن تمام واحدهای آموزشی کم‌تر از ۱۶ باشد دانش‌پژوه موظف است با نظر استاد راهنما و تایید گروه، فقط در یک نیمسال تحصیلی دروسی را برای ترمیم میانگین کل اخذ کند و با موفقیت بگذراند و در غیر اینصورت از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره ۲: محاسبه میانگین کل نمرات دانش‌پژوه صرفاً بر اساس آخرین نمره قبولی وی انجام می‌شود.

تبصره ۳: دانش‌پژوه در صورت عدم کسب نمره قبولی در هر درس یا حذف غیر موجه آن، موظف است برای انتخاب مجدد همان درس یا درس جایگزین، هزینه مربوط به آن را بر اساس تعرفه مصوب هیأت رئیسه مؤسسه پرداخت کند.

ماده ۱۲. ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌پژوه در هر درس، از سوی مدرس (یا مدرسان) آن درس و بر اساس حضور و فعالیت در کلاس، انجام تکالیف و نتایج آزمون کتبی مرحله‌ای و پایانی برای دروس نظری و نظری - عملی در هر نیمسال تحصیلی صورت می‌پذیرد و بر مبنای عددی از صفر تا بیست تعیین می‌شود.

ماده ۱۳. چنانچه دانش‌پژوه در طول نیمسال تحصیلی، بیش از سه شانزدهم از کلاس‌های یک درس یا در جلسه امتحان پایان نیمسال آن درس غیبت کند، این غیبت غیر موجه تلقی شده و آن درس حذف می‌شود. در این صورت، رعایت حداقل شش واحد در طول نیمسال برای دانش‌پژوه الزامی نیست ولی نیمسال مذکور به عنوان یک نیمسال کامل جزو مدت مجاز دوره تحصیلی وی محسوب می‌شود.

ماده ۱۴. برای ورود به مرحله ارزیابی جامع، کسب میانگین کل حداقل ۱۶ از تمام واحدهای آموزشی و تصویب طرح تفصیلی در گروه و شورای علمی پایان‌نامه‌ها الزامی است.

ماده ۱۵. حداقل نمره قبولی در ارزیابی جامع ۱۶ است؛ در غیر این صورت، دانش‌پژوه مجاز است، صرفاً یکبار دیگر، در ارزیابی جامع شرکت کند و آن را با موفقیت بگذراند والا پرونده دانش‌پژوه برای تصمیم‌گیری در خصوص امکان شرکت مجدد در ارزیابی جامع به کمیسیون موارد خاص مؤسسه ارجاع می‌شود.

تبصره: نحوه اجرای ارزیابی جامع که به منظور ارزشیابی توانمندی‌های آموزشی و پژوهشی دانش‌پژوه انجام می‌شود، طبق شیوه‌نامه مصوب مؤسسه خواهد بود.

بخش چهارم: ضوابط و مقررات پژوهشی

ماده ۱۶. گذراندن موفقیت‌آمیز ارزیابی جامع شرط لازم برای شروع فعالیت‌های پژوهشی در دوره دکتری تخصصی است.

آیین‌نامه دکتری تخصصی

مصوب هیأت رئیسه

جلسه ۳۲

مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۰

ماده ۱۷. دانش پژوه دوره دکتری تخصصی مجاز است علاوه بر استاد راهنمای اصلی، استاد راهنمای دوم نیز داشته باشد. استاد راهنمای اصلی به درخواست دانش پژوه و از میان اعضای هیأت علمی مؤسسه و با مرتبه علمی حداقل استاد یاری و با تأیید گروه آموزشی تعیین می شود.

تبصره ۱: داشتن حداقل سه سال سابقه تدریس در دوره تحصیلات تکمیلی و راهنمایی حداقل دو دانش پژوه کارشناسی ارشد برای استاد راهنما ضروری است.

تبصره ۲: شرایط و انتخاب استاد راهنمای دوم (داخل یا خارج مؤسسه) طبق شیوه نامه مصوب مؤسسه انجام می شود.

تبصره ۳: انتخاب استاد/ استادان مشاور، به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه آموزشی از بین اعضای هیأت علمی یا متخصصان حرفه ای مرتبط با رشته تحصیلی دانش پژوه امکان پذیر است.

ماده ۱۸. دانش پژوه مجاز است در زمان تدوین رساله دکتری و برای ادامه فعالیت های پژوهشی خود طبق آیین نامه مصوب وزارت در مدت مجاز تحصیلی با عنوان فرصت تحقیقاتی به یکی از مؤسسه های آموزش عالی داخل یا خارجی سفر کند.

ماده ۱۹. دانش پژوه پس از تدوین رساله به شرط کفایت دستاوردهای علمی و چاپ یک مقاله علمی- پژوهشی مستخرج از رساله، با تأیید استاد/ استادان راهنما مجاز است در حضور هیأت داوران از رساله خود دفاع کند.

تبصره: هیأت داوران متشکل از تعداد سه عضو هیأت علمی (علاوه بر استادان راهنما و مشاور) با حداقل مرتبه استادیاری هستند که یک عضو از داخل و دو عضو نیز از خارج از گروه آموزشی با تأیید گروه انتخاب می شوند. یکی از داوران خارج از گروه می تواند از متخصصان حرفه ای انتخاب شود.

ماده ۲۰. نمره رساله در میانگین کل محاسبه نمی شود و ارزشیابی آن به شرح زیر انجام می شود:
 الف: مردود (کمتر از ۱۶)؛

ب: قبول با درجه خوب (۱۶ تا ۱۷/۹۹)؛ خیلی خوب (۱۸ تا ۱۸/۹۹)؛ عالی (۱۹ تا ۲۰)

تبصره ۱: چنانچه ارزشیابی رساله مردود اعلام شود، با تأیید هیأت داوران، حداکثر یک نیمسال در سقف مدت مجاز تحصیل به دانش پژوه اجازه داده می شود تا دوباره در جلسه دفاع شرکت و از رساله خود دفاع کند.

تبصره ۲: دانش پژوهی که در فرصت تعیین شده نتواند از رساله خود با درجه قبولی دفاع کند، فقط گواهی گذراندن واحدهای درسی به وی اعطاء می شود.

ماده ۲۱. تاریخ دانش آموختگی، روز دفاع و کسب درجه قبول از رساله است.

بخش پنجم: ضوابط و مقررات نظارت بر اجرای آیین نامه

ماده ۲۲. چنانچه دانش پژوه در حین تدوین رساله اقدام به تخلف علمی (دستبرد ادبی، جعل، تقلب، رونوشت برداری) کند و این موضوع طبق شیوه نامه مصوب مؤسسه برای مؤسسه اثبات شود، مطابق با قوانین و آیین نامه و دستورالعمل های مصوب اقدام خواهد شد.

تبصره: احراز و اثبات تخلف علمی دانش پژوه پس از اتمام رساله، منجر به ابطال مدرک تحصیلی وی خواهد شد.

ماده ۲۳. ضوابط مربوط به بررسی و تصویب طرح پیشنهادی برای انجام رساله دکتری، حذف تمام دروس یک نیمسال تحصیلی، حضور و غیاب دانش پژوه، مرخصی تحصیلی، انصراف از تحصیل، تقویم آموزشی، چگونگی ثبت و اعلام نمره، تصمیم گیری در موارد خاص و سایر موارد اجرایی این آیین نامه بر اساس شیوه نامه اجرایی مصوب مؤسسه و اصول مندرج در این آیین نامه انجام می شود.

ماده ۲۴. مسؤولیت حسن اجرای این آیین نامه و پاسخگویی قانونی مترتب بر آن، بر عهده معاونت آموزش مؤسسه است.

ماده ۲۵. نظارت بر حسن اجرا و تفسیر مفاد آن بر عهده هیأت رئیسه است.

آیین نامه دکتری تخصصی

مصوب هیأت رئیسه

جلسه ۳۲

مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۰

ماده ۲۶. این آیین نامه مشتمل بر یک مقدمه، ۲۶ ماده و ۱۷ تبصره در جلسه شماره ۳۲ هیأت رئیسه مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۰ به تصویب رسید و اجرای آن برای دانش‌پژوهان ورودی سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ و پس از آن الزامی است.

معاونت آموزش
دکتر برنامه‌ریزی و ارزیابی آموزشی

آیین نامه دکتری تخصصی
مصوب هیأت رئیسه
جلسه ۳۲
مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۰